N.V. AREND PETROLEUM MAATSCHAPPIJ

DOOR

J. VAN DER ZWAN en S. MERRYWEATHER

In 1927 ving nabij Oranjestad aan de kust van het eiland Aruba een bedrijvigheid aan, welke het dagelijkse leven in deze kleine stad op de duur belangrijk zou beinvloeden, daar zij aan vele van haar inwoners een grote verandering in werkkring en niet minder grote in de bestaansmogelijkheden zou brengen.
Ten Westen van de Paardenbaai waren vrachtschepen voor anker gekomen en een vrij grote hoeveelheid constructiemateriaal werd daaruit per lichter naar het strand vervoerd, waar men met dit materiaal, als eerste bouwwerk ter plaatse, de constructie van de thans te Aruba bekende Taratatawerf ter hand nam.
De vestiging te Aruba van de N.V. Arend Petroleum Maatschappij, thans een onderdeel van de „Koninklijke Shell" Groep, had een aanvang genomen, waartoe het Gouvernement alreeds welwillend een brede kuststrook, ter lengte van circa 5 km, voor 75 jaar aan deze Maatschappij in erfpacht had afgestaan.
Nauwelijks was de Taratatawerf voltooid, of in een gestadige stroom verscheen uit vrachtschepen aan deze, op korte termijn geconstrueerde losplaats, n.l. het benodigde zware materiaal voor de bouw van een olieraffinaderij met bijbehorende tanks en een olie-, los- en laadsteiger.
Evenals het nabijgelegen eiland Curaçao ligt ook Aruba zeer gunstig ten opzichte van de rijke olievelden in Venezuela en de vestiging van de Arend Petroleum Maatschappij nabij Oranjestad had voor een belangrijk deel haar oorsprong in dit feit. De daarnaast voortdurend toenemende vraag naar olieproducten over geheel de wereld, welke in de aanvang van deze eeuw ook elders tot de bouw van raffinaderijen en bunkerstations op ideale kruispunten in het scheepvaartverkeer aanleiding gaf, was hier eveneens van invloed en stimuleerde tot een vestiging aan de kust van Aruba.
Ten behoeve van de te bouwen oliepier voor deze raffinaderij werd een vooruitstekende punt aan de kust gekozen, ongeveer 2½ kilometer ten Westen van de Taratatawerf en na voltooiing van deze pier en het benodigde leidingsysteem, werd hier in de aanvang van 1928 de eerste ruwe olie voor de Arend Petroleum Maatschappij uit Venezuela aangevoerd ter opslag in de tanks, welke meer landwaarts inmiddels eveneens waren gereed gekomen.
Genoemde oliepier is een geheel stalen constructie, welke in F vorm 400 meter in open zee uitsteekt en waaraan voor verscheping van verwerkte olieproducten 2 grote oceaantankers en voor de aanvoer van ruwe olie uit Venezuela 2 kleine tankschepen tegelijkertijd kunnen meren, laden en lossen.
Aanvankelijk bivakkeerde het personeel, dat met de bouw van steiger en raffinaderij

belast was, in tijdelijke loodsen en tenten aan het strand van de Druifbaai, waarvan het, al naar gelang in die eerste maanden de woonhuizen der Maatschappij gereed kwamen, naar de Arendkolonie tussen het fabrieksterrein en Oranjestad verhuisde. De raffinaderij, bestaande uit een „Trumble" destillatie-inrichting voor ruwe olie, een ketelhuis voor stoomvoorziening, een electrische centrale voor het opwekken van licht en kracht, een zuurstof- en ijsfabriek, tezamen met de benodigde pomp-installaties, magazijnen, werkplaatsen, kantoorlocaliteiten en een aantal olieopslagtanks met een totale inhoud van 350.000 kubieke meters, kwam na intensieve arbeid in de eerste maanden van 1928 gereed en dit geheel werd in Mei van dat jaar in bedrijf gesteld, met het gunstige resultaat dat al spoedig een verwerkingscapaciteit van 3000 ton ruwe olie per dag kon worden bereikt ter vervaardiging van stookolie, gasolie, Dieselolie en benzine.
Voor de aanvoer van ruwe olie naar Aruba, afkomstig van de olievelden rondom het Meer van Maracaibo, waren inmiddels 3 tankschepen in dienst gesteld, elk met een laadvermogen van 2600 ton.
Met deze inbedrijfstelling van raffinaderij en vloot was de eerste bouwperiode van de Arend Petroleum Maatschappij geëindigd en gedurende de daaraan volgende 7 jaar bleef haar productie op dezelfde volle capaciteit als boven omschreven.
In 1935 kwam hierin enige verandering. Als gevolg van de uitbreidingen te Curaçao en Aruba bij de N.V. Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij en de Lago Oil and Transport Company Ltd., kwam de toevoer van ruwe olie naar de kleinere „Arend"-raffinaderij een weinig op de achtergrond en gedurende de jaren 1935 tot 1938 moest het bedrijf zich met een meer bescheiden verwerking tevreden stellen en kon niet altijd op volle capaciteit werken.
Teneinde echter de productie aan de wereldvraag naar een groter aantal eindproducten aan te passen, werd in 1935 tot uitbreiding van de raffinaderij overgegaan en in dat jaar verrees naast de Trumble destillatie-inrichting een kraakinstallatie, terwijl gedurende de daaraanvolgende jaren 1936 tot 1938 voor de benodigde opslagruimte van grotere hoeveelheden en een grotere verscheidenheid van producten het tankenpark eveneens een uitbreiding onderging, zodat een totale opslagcapaciteit van ruim 700.000 kubieke meters ontstond. Begin 1939 werd weer een meer regelmatige aanvoer van ruwe olie bereikt en het bedrijf herstelde zich tot een verwerking op volle kracht, welke tot einde 1942 kon worden voortgezet.
Tijdens de jaren van verminderde toevoer van ruwe olie was de exploitatie van de oorspronkelijke „Arend" tankvloot van 3 schepen intussen in handen van de N.V. Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij te Curaçao overgegaan en al naar gelang de verwerkingscapaciteit dit vergt, verzorgt deze scheepvaart-maatschappij met haar gehele vloot sindsdien, zowel de toevoer van ruwe olie naar de raffinaderij van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij te Curaçao als naar die van de Arend Petroleum Maatschappij te Aruba. Dit bevordert, dat al haar schepen steeds ten volle gebruikt worden.
Na het uitbreken van de tweede wereldoorlog werd de productie van de Arend Petroleum Maatschappij, voor zover mogelijk, geleidelijk in dienst van het intensieve olieverbruik van de oorlogsvoering gesteld en ook deze raffinaderij en haar personeel zijn in dit opzicht ten volle deelgenoten in deze wereldstrijd en de behaalde over-winning geweest.
In het 3e oorlogsjaar onderging Aruba in een donkere Februari-nacht van 1942 een

vijandelijke aanval van onderzeeboten, waarvan enige schepen nabij het eiland en aan de pieren van de beide oliemaatschappijen te Aruba het slachtoffer werden. Een Amerikaans schip aan de „Arend"-steiger werd door een torpedo getroffen, doch gelukkigerwijs was dit schip juist gasvrij gemaakt en hoewel zwaar getroffen, bleef het drijvende en geraakte niet in brand. Een tweede torpedo belandde op het strand nabij het zoutwaterpomphuis van de raffinaderij en dit projectiel veroorzaakte daags daarop, door ontploffing bij de demontering, helaas verscheidene slachtoffers onder het Nederlandse Marine personeel. Een bijzondere eervolle vermelding verdient de houding in die dagen van de vissers van Oranjestad, die tijdens de aanval onverwijld met hun scheepjes zee kozen en er in mochten slagen een aantal overlevenden van de getroffen tankschepen veilig aan land te brengen.
Een anti-torpedonet werd na deze gebeurtenis rondom de laad- en lossteiger aangebracht, waarna de aanvoer en verscheping van olieproducten meer beveiligd kon worden hervat.
Aan het einde van 1942 moest evenwel uit practische overwegingen besloten worden de olieverwerkingsinstallaties van de „Arend" tijdelijk buiten werking te stellen. De oorlogsvoering deed immers meer en meer een steeds stijgende vraag naar verschillende vliegtuigbenzines ontstaan en voor de samenstelling daarvan beschikte deze raffinaderij niet over de vereiste installaties. De voorkeur moest derhalve gegeven worden aan die raffinaderijen, welke deze faciliteiten wel te harer beschikking hadden en waarheen uit dien hoofde alle beschikbare ruwe olie uit Venezuela werd gedirigeerd, teneinde in alle opzichten ervoor zorg te dragen, dat de oorlogsvoering het maximum van de benodigde olieproducten ontving. Als gevolg van deze wijziging vonden de geemployeerden tijdelijk hun bestemming in de bedrijven van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij te Curaçao en van de Lago Oil and Transport Company Ltd. te Aruba, waar deze aanvulling van geroutineerde werkkrachten wegens de opgevoerde oorlogsproductie uitstekend gebruikt kon worden.
De opslag- en verschepingsfaciliteiten van de „Arend" bleven echter intensief in gebruik en zij waren, als tussenstation voor de tijdelijke opslag van voorraden ruwe olie en als overlaadstation van reeds vervaardigde eindproducten ter afwachting van konvooiverscheping, van grote waarde voor de beide nabijgelegen oliebedrijven der C.P.I.M. te Curaçao en de Lago te Aruba, welke maatschappijen deze extra opslagruimte maar al te gaarne ten behoeve van hun productie en olieverschepingen gebruikten.
Begin 1945 werd het verloop van de oorlog als zodanig gunstig beschouwd, dat een gewijzigde productie van oorlogs- naar vredesomstandigheden in het vooruitzicht lag. Tot heropening van het bedrijf kon worden overgegaan en gaarne keerde het „Arend"-personeel weer naar zijn oude woonsteden en werkkring terug. Niettegenstaande de installaties op dat tijdstip meer dan 2 jaar buiten werking waren geweest, slaagde men erin ze binnen een maand tijd weer in vol bedrijf te stellen en men verheugt zich, dat sindsdien, zonder onderbreking of capaciteitsvermindering, het werk in de oude vertrouwde omgeving in alle bedrijvigheid weer ongestoord mag voortgaan.
Het grote tankenpark, dat in de oorlogsjaren zulke goede diensten had verricht, bleek in het naoorlogse bedrijf niet ten volle meer nodig te zijn en wegens dringende behoefte aan opslagruimte bij maatschappijen van de „Koninklijke Shell" Groep elders, vonden 26 tanks door overplaatsing een nuttige bestemming in Venezuela en Colombia. Ondanks deze afbraak beschikt de „Arend" toch nog over een opslagcapaciteit van 350.000 ton of 350 millioen liter.

Het aantal werknemers van de Maatschappij bedraagt thans 440 man, waarvan een veertigtal, wegens de aard van hun werkzaamheden, in de onmiddellijke nabijheid van de installaties met hun families de Maatschappij-huizen in de Arend-kolonie bewoont; de locale werkkrachten hebben veelal een woonplaats in het nabije Oranjestad. De woningen in de Arend-kolonie zijn comfortabele houten bungalows, gelegen rondom een eigen clubgebouw, dat reeds sedert de vestiging der Maatschappij steeds het middelpunt van bijeenkomst en menige festiviteit is. Eveneens zijn in deze omgeving van Maatschappijwege tennisbanen, een openluchtbioscoop, een zwembad, een golfterrein en een sportveld voor de beoefening van verschillende takken van sport ter beschikking van het personeel aangelegd.
Voor haar personeel beheerde de Maatschappij aanvankelijk een eigen hospitaal, doch sedert de heropening in 1945 is hiervan afgezien. Voor onderzoek en doktersadvies ten behoeve van werknemers en hun familieleden is thans een Maatschappij-polikliniek ingericht, terwijl eventuele ziekenhuisverzorging in het San Pedro-hospitaal te Aruba geschiedt of, zo nodig, door de medische dienst van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij te Curaçao wordt verzorgd.
In de electriciteitsvoorziening van het nabij gelegen Oranjestad voorziet de Arend Petroleum Maatschappij al reeds sedert haar oprichting en hoewel thans voorbereidingen getroffen worden om electrische stroom in de naaste toekomst van een andere bron te betrekken, mag deze bijzondere publieke dienstverlening over zulk een lange reeks van jaren in deze beschrijving zeker niet onvermeld blijven.